

Samenvatting resultaten docentenenquête

De COVID-19 maatregelen hebben ervoor gezorgd dat er veel meer op afstand werd getoetst dan gebruikelijk, en dat daarvoor met name aanpassingen in de afname en toetsvorm noodzakelijk waren. Ruim de helft van de respondenten gaf aan dat er voor een andere toetsvorm is gekozen, waardoor de variantie in verschillende toetsvormen toenam. Het ging hierbij vooral om take-home tentamens met open vragen, casusopdrachten of essay-opdrachten, zonder proctoring. De nadruk bij deze toetsen kwam op een hoger taxonomisch niveau kwam te liggen dan kennisreproductie.

Wanneer de reguliere toetsvorm werd aangehouden, werd er soms proctoring ingezet. De negatieve kanten van proctoring die een aantal keer benoemd werden waren de ethische afweging, de weerstand van studenten en docenten en problemen met de borging van de kwaliteit (bijvoorbeeld vermoedens van fraude). Bijna de helft van de respondenten gaf aan dat performancetoetsen en assessments nu werden afgenomen via een videoverbinding. Hierbij bleven de eisen meestal gelijk. Stages en veldwerk waren soms helemaal niet mogelijk.

De meeste docenten hebben goede ervaringen met de aangepaste toets- en afnamevormen; meer dan de helft van de docenten geeft aan in de toekomst zowel de nieuwe aangepaste toetsen als de oorspronkelijke toetsen te gaan gebruiken. De taxonomische omzetting levert, zeker bij grote groepen, problemen op, omdat de (veelal) open vragen een grote last zijn voor zowel studenten als docenten. Ook het maken van veel verschillende versies van toetsvragen en toetsen levert een hoge werkdruk op. Tevens werden er veel opmerkingen gemaakt over de (borging van de) toetskwaliteit. De maatregelen die genomen werden om fraude te voorkomen hielpen slechts in beperkte mate.

Sommige docenten gaven aan dat bepaalde handreikingen erg hielpen, terwijl anderen juist aangeven dat er behoefte is aan handreikingen. Regelmatig werd aangegeven dat de eigen hogeschool handreikingen heeft opgesteld, anderen misten deze handreikingen juist of zagen door de hoeveelheid informatie door de bomen het bos niet meer. Er blijkt behoefte te zijn aan een duidelijke visie op toetsen op afstand, het ontwikkelen van de toetsbekwaamheid van docenten in het toetsen op afstand, en praktische tools.

Samenvatting resultaten enquête examencommissie

De belangrijkste knelpunten die examencommissies zien in de verschuiving naar toetsen op afstand door de coronacrisis, komen overeen met de drie wettelijke taken en bevoegdheden van de examencommissie: (1) borging van de kwaliteit van tentamens en examens; (2) borging van de kwaliteit van de organisatie en de procedures rondom tentamens en examens; (3) optreden bij fraude rond en tijdens tentamens en examens. Examencommissies zijn zich zeer bewust van de risico's die met het toetsen op afstand gepaard gaan.

De betrokkenheid van examencommissies in het aanpassen van toetsvormen en leerdoelen is groot geweest: zij gaven expliciete toestemming voor voorstellen, of er was sprake van een afstemmingsproces. De inbreng van examencommissies in de afnamecondities was beperkter: hier kregen zij vaak pas mee te maken als er echt iets verkeerd ging.

Online proctoring wordt vaak met scepsis benaderd en gezien als "noodzakelijk kwaad". De belangrijkste redenen hiervoor zijn privacygevoeligheid, ervaren stress door studenten, bewerkelijkheid, bewijsproblematiek en technische onvolmaaktheden. Fraudepreventie staat hoog op de agenda. Examencommissies hopen dat de detectie effectiever wordt en dat de onvolkomenheden rondom online proctoring snel overwonnen worden. Alternatieve vormen van fraudepreventie die ingezet werden, zijn onder andere identiteitscontrole, real-time zicht houden op de studenten of het steekproefsgewijs nabellen van studenten.

De examencommissies gaven aan dat er nog steeds een gebrek is aan heldere protocollen, een kennisachterstand ten aanzien van toetsing op afstand en online proctoring, en adequate ondersteuning op juridisch, technisch en onderwijskundig vlak. Driekwart van de commissies geeft aan dat er corona-gerelateerde fraudegevallen zijn geconstateerd. De meest frequent waargenomen vorm is het ongeoorloofd samenwerken via social media, e-mail of gedeelde documenten, of door samenwerken vanaf dezelfde fysieke locatie. Gesloten vragen werden bij uitstek als fraudegevoelig beschouwd, gevolgd door open vragen en take-home tentamens.

Er blijkt vooral behoefte te zijn aan een waterdichte surveillance als middel om fraude te detecteren. Een betere informatieverziening is een tweede belangrijke wens, gevolgd door een robuuste, goed geïntegreerde plagiaatscanner en een oplossing voor het uitwisselen van informatie via social media. Driekwart van de respondenten hanteert in de praktijk een onderscheid tussen 'onregelmatigheid' en 'fraude': bij bewezen fraude wordt er een sanctie opgelegd, bij onregelmatigheden vaak niet. In dat geval wordt de toets vaak ongeldig verklaard.